

פרשת בשלח

קריעת ים סוף

והנה על מה שאמר הקב"ה למשה: "ואתה הרם את מטך ונטה את ירך על הים ובקעהו ויבאו בני ישראל בתוך הים ביבשה" (שמות יד, טז) מפרש בעל הטורים (ומקורו במכילתא פרשתנו פרשה ג): "ובקעהו" בזכות "ויבקע עצי עולה" (בראשית כב, ג).

כלומר מה שעמד להם לישראל שיבקעו מי הים לפניהם זוהי זכות בקיעת העצים שבקע אברהם אבינו על מנת להקריב את בנו אהובו הנולד לו אחר מאה שנות ציפיה לכבוד הקב"ה.

ולכן הזמן שבו ארע נס קריעת ים סוף הוא דוקא באשמורת הבוקר (ולא מתחילת הלילה) כמו שכתוב: רבכש (הלר זמר ונתשרפ) ינועמש טוקליב ראובמו, (דכ, די תומש) "וגו' ה' פקשיו רקבה תרומשאב יהיו" בלילה רצה המלאך גבריאל להרוג את המצרים אלא שאמר לו הקב"ה: "המתן להם עד אותה שעה שפעל אביהם עמי, שנאמר: "וישכם אברהם בבוקר" (בראשית כב, ג), כיון ששמע גבריאל כך לא נגע בהן כל הלילה".

וביאור הדבר: כי באמת קטרוגים רבים היו על עם ישראל באותה השעה שאינם ראויים שיעשה להם נס, שהרי "עד עכשיו היו אלו (בני ישראל) עובדים עבודת כוכבים" (שמו"ר כא, ז), ומידת הדין היתה מתוחה עליהם, ולכן המתין הקב"ה לאותה השעה שאברהם אבינו הפך את מידתו הטבעית - מידת החסד, ושינה את טבעו, ונהג עם בנו במידת הגבורה והאכזריות, כדי לקיים את רצון הבורא להקריבו לפניו לעולה, ודבר זה גרם שגם הקב"ה ישנה את מידתו ששלטה באותה העת על עם ישראל - מידת הדין, ויהפוך אותה למידת החסד והרחמים (וראה גם באוה"ח הק' בפרשתנו יד, טז).

ומכך ילמד כל אדם אשר בכל פעם ופעם שהוא מתגבר על טבעו ומהפך אותו לכבוד הקב"ה, הוא גורם בזה שגם אם חלילה שורה עליו או על ילדיו היקרים מידת הדין ח"ו, אף הקב"ה ישנה בעבורו את מידתו ויתעורר עליו ברחמים.

בכל פעם שאבא מתגבר על תאות השינה שלו ומשכים בעוד לילה לעבוד את בוראו, הוא מעורר על ילדיו את זכותו של אברהם אבינו שנאמר בו "וישכם אברהם בבוקר", ומתמלא עליהם הקב"ה ברחמים, ויוצאת בת קול ומליצה בעדם ומצוה למקטרג את מה שנאמר בפרשת העקדה: "אל תשלח ירך אל הנער ואל תעש לו מאומה" (בראשית כב, יב).

והנה מבואר במכילתא (פרשת השירה פרשה ג) "שראתה שפחה על הים מה שלא ראה יחזקאל וכל שאר הנביאים". כלומר שכל שאר הנביאים ראו מה שראו רק במראה וחידה ודמיון, ואילו אחר קריעת ים סוף נפתחו לפני עם ישראל כל הרקיעים וזכו כולם לראות את הקב"ה בכבודו ובעצמו.

ונשאלת השאלה: הרי אפילו משה רבנו, רבן של כל הנביאים, כשביקש מהקב"ה: "הראני נא את כבודך" טיבהל ול ריתהו (כ, טש) "יחו סדאה ינארי אל יכ ינפ תא תארל לכות אל": ה"בקה ול בישה (חי, גל תומש) בזיו כבודו רק דרך סדק צר שהיה בנקרת הצור, וגם אז רק "וראית את אחרי ופני לא יראו" (שם, כג).

וכיצד אם כן זכו בני ישראל לראות את הקב"ה אחר קריעת ים סוף?

וכדי ליישב זאת יש להקדים את דברי המדרש (שמו"ר כא, י) על הפסוק הנאמר בפרשתנו: "ויבאו בני ישראל בתוך הים ביבשה" (שמות יד, כב) "אם בים למה ביבשה, ואם ביבשה למה בתוך הים? אלא מכאן אתה למד שלא נקרע להם הים עד שבאו לתוכו עד חוטמן", וצעקו לה' "הושיעני אלקים כי באו מים עד נפש" (תהלים סט, ב. וראה שוחר טוב לתהלים סט) ורק אחר כך נעשה להם נס ונהפך הים ליבשה.

כלומר שעם ישראל נכנסו לתוך הים בעוד שהיה הים סוער מתוך מסירות נפש מופלאה, ומסרו את נפשם למיתה ממש כדי לקיים את מצוות ה' שאמר למשה: "דבר אל בני ישראל ויסעו" (שמות יד, טו), וכאילו כבר נפטרו מן העולם, ולכן יכלו לראות את הקב"ה בכבודו ובעצמו, כיון שהגיעו למדרגה רוחנית כל כך נעלית ממש כפי מדרגת האדם אחר פטירתו מן העולם, שאז יכול הוא לזכות לראות את בוראו, שהרי "לא יראני האדם וחי" כתיב, כלומר בחייו אינו יכול לראות אבל אחר פטירתו יכול לראות.

ומכך יש ללמוד לאיזה דרגות נשגבות יכול האדם לזכות כאשר הוא עובד את בוראו מתוך מסירות נפש מוחלטת, ומוכן לוותר על כל מה שיש לו - כבוד, כסף, בריאות, חברים וכו' - כדי לעשות את רצון בוראו, ועליו אמר הנביא ישעיה (סד, ג) "עין לא ראתה אלקים זולתך יעשה למחכה לו".

